

Pressemeddelelse

11. december 2009

Økonomisk Redegørelse, december 2009 - Prognosen

De fremadrettede konjunkturudsigter for Danmark vurderes at være styrket siden august navnlig i lyset af udviklingen i den internationale økonomi. Svækkelsen i årets første halvdel ifølge det foreløbige nationalregnskab var imidlertid større end ventet. Gennem resten af året vurderes der samlet set at være vækst i **BNP**, trukket af eksporten, ophør af lagernedbringelserne og en begyndende vækst i forbruget. Med et sådant forløb skønnes BNP-faldet for 2009 som helhed at blive 4,3 pct. efter et fald i 2008 på knap 1 pct.

Vækstskønnet for 2009 er nedjusteret med 1¼ pct.-enhed i forhold til *Økonomisk Redegørelse*, august 2009. En stor del af nedjusteringen blev indarbejdet i Finansministeriets opdaterede konjunkturstatus fra begyndelsen af oktober, der blev udarbejdet lige efter offentliggørelsen af det foreløbige nationalregnskab for 2. kvartal.

Den skønnede BNP-vækst i sidste del af 2009 ventes at fortsætte i moderat tempo i 2010 og 2011, hvor der regnes med vækstrater på henholdsvis godt 1¼ og 1½ pct. Skønnet over BNP-væksten i 2010 er opjusteret med ¼ pct.-enhed i forhold til augustredegørelsen, blandt andet som følge af højere eksportvækst.

Beskæftigelsen skønnes at falde med godt 70.000 personer i både 2009 og 2010 navnlig som følge af det fald i produktionen, som er sket. Produktiviteten ventes at stige relativt kraftigt i 2010 efter fald i 2008-2009. Beskæftigelsen ventes at vokse moderat fra slutningen af 2010. Årsgennemsnittet for 2011 skønnes at ville ligge 4.000 personer lavere end for 2010. I 2010-2011 vil beskæftigelsen dermed være på nogenlunde samme niveau som i begyndelsen af 2006.

Arbejdsstyrken skønnes at falde med 22.000 personer i 2009 og 17.000 personer i 2010, blandt andet fordi forringede jobmuligheder erfaringsmæssigt fører til, at mange unge søger ind i uddannelsessystemet, hvortil kommer den demografiske udvikling i retning af flere ældre, og at antallet af udenlandske arbejdstagere ventes reduceret. Faldet i arbejdsstyrken udgør ca. 1/3 af den samlede nedgang i beskæftigelsen. I 2011 skønnes den forbedrede konjunktursituation at føre til en stabilisering af arbejdsstyrken.

Der ventes en fortsat stigning i **ledigheden** frem til udgangen af 2010, hvor den topper med 160.000 personer. Årsgennemsnittet for ledigheden skønnes at blive 101.000 personer i 2009 og 155.000 personer i 2010 (5¼ pct. af arbejdsstyrken) mod 52.000 i 2008. I 2011, hvor ledigheden ventes at falde moderat gennem året, skønnes årsgennemsnittet for ledigheden uændret i forhold til 2010.

I 2009, 2010 og 2011 antages **lønstigningstakten** i den private sektor at reduceres til henholdsvis $3\frac{1}{4}$, $2\frac{3}{4}$ og $2\frac{1}{2}$ pct. mod en lønstigning på godt $4\frac{1}{2}$ pct. i 2008. Lønstigningen ventes fortsat at være højere end i udlandet, hvilket i 2009 (og 2010) forstærkes af stigende effektive kronekurs, således at lønkonkurrenceevnen fortsat forværres. Konkurrenceevnen er svækket siden årtusindeskiftet som følge af relativt høje danske lønstigninger, en svag produktivitetsudvikling og valutakursudviklingen.

Stigningen i **forbrugerpriserne** skønnes i 2009 at udgøre 1,4 pct. mod 3,4 pct. i 2008 blandt andet som følge af lavere priser på olie og anden energi og stærkt aftagende fødevarerprisstigninger siden eftersommeren 2008, delvis som resultat af finanskrisen. I 2010 skønnes inflationen at blive 2,0 pct. blandt andet som følge af højere afgifter i medfør af skattereformen og en moderat opgang i olieprisen. I 2011 ventes inflationen at falde til 1,7 pct. blandt andet som følge af lavere energiprisstigninger. Siden juni 2008 har den danske inflation været højere end eurolandenes.

Husholdningernes reale disponible **indkomster** vurderes trods faldet i arbejdsstyrke og beskæftigelse at vise en historisk høj vækst i 2010 på $5\frac{1}{4}$ pct. som følge af skattnedsættelserne, lav rente, fremgang i reallønnen og en høj satsregulering af overførslerne. I 2009 stiger de reale disponible indkomster skønsmæssigt $2\frac{1}{4}$ pct. Medregnes frivelsen af SP-midlerne er indkomststigningen i 2009 6 pct. I 2011 ventes en fortsat fremgang på $2\frac{1}{4}$ pct. blandt andet som følge af fortsat real-lønsfremgang og stabilisering af arbejdsstyrke og beskæftigelse.

Det **private forbrug** faldt frem til og med 2. kvartal 2009 som følge af en stor stigning i opsparingskvoten. Der vurderes at være sket en stabilisering af forbruget i 3. kvartal, og derefter ventes der vækst i forbruget, som afspejler, at den kraftige indkomstfremgang begynder at slå igennem i forbruget. Stabilisering af formuerne og boligmarkedet samt den forbedrede forbrugertillid og ikke mindst det kraftige rentefald støtter forventningen om en forbrugsopgang. I både 2010 og 2011 ventes vækst i forbruget på $2\frac{1}{2}$ pct. efter et anslået fald i 2009 på $4\frac{3}{4}$ pct.

Prisen på enfamiliehuse skønnes at falde med 14 pct. i 2009 efter et fald i 2008 på $3\frac{3}{4}$ pct. Det afspejler primært de kraftige prisfald i slutningen af sidste år og begyndelsen af i år. Det ser ud til, at boligmarkedet nu er ved at være stabiliseret, hvilket skal ses på baggrund af den meget lave rente på navnlig etårige rentetilpasningslån og den kraftige indkomstfremgang. Igennem 2010 ventes i forlængelse heraf en moderat, nominal prisopgang således, at ejerboligprisen for 2010 som helhed vil vokse med $1\frac{1}{2}$ pct. i forhold til 2009. I 2011, hvor renten forventes at gå lidt op, skønnes en stort set uændret nominal pris for ejerboliger

Boliginvesteringerne skønnes at falde med næsten 18 pct. i 2009 efter et fald på 14 pct. i 2008. Faldet i 2009 dæmpes som følge af renoveringspuljen. I 2010 ventes en reduktion af faldet til 6 pct., og i 2011 regnes der med en svag vækst på $1\frac{1}{2}$ pct. som følge af stabiliseringen af boligmarkedet. De skønnede fald i boliginvesteringerne i 2009 og 2010 er forøget med henholdsvis 7 og knap 3 pct.-enheder i

forhold til augustredegørelsen. Det skal ses på baggrund af nedadgående revisioner i nationalregnskabet.

Boliginvesteringerne nåede i 2007 op på et historisk højt niveau på næsten 7 pct. af BNP. På trods af det kraftige fald i de seneste år er niveauet for boliginvesteringerne i forhold til BNP ikke lavere end i årene inden starten af opsvinget i 2004

De forringede internationale afsætningsmuligheder og faldet i produktionen skønnes at føre til en reduktion af de faste **erhvervsinvesteringer** på 11 pct. i 2009 efter et fald på 1 pct. i 2008. Strammere kreditpolitik kan have bidraget til faldet. I 2010 skønnes en yderligere reduktion af erhvervsinvesteringerne på 4½ pct., mens der i 2011 ventes en vækst af stort set samme størrelse. Det skal ses i lyset af omsvinget i produktionsudviklingen og den ventede forbedring af den internationale konjunktur. Lav rente vil understøtte erhvervsinvesteringerne.

De internationale konjunkturudsigter tegner nu lidt bedre end i august. Den **globale BNP-vækst** ventes således nu at blive 3¼ pct. i 2010, hvilket er knap ½ pct.-enhed højere end forudsat i augustredegørelsen. I 2011 skønnes den globale vækst at blive forøget til 3¾ pct. Faldet i 2009 vurderes nu til 1¼ pct. eller ¼ pct.-enhed mindre end i august. Den fornyede vækst i 2010-2011 er blandt andet et resultat af de betydelige økonomisk-politiske lempelser. **Markedsvæksten** for danske industrivarer ventes at blive 3½ pct. i 2010 stigende til godt 6 pct. i 2011 mod -11 pct. i 2009

På den baggrund – og i lyset af fortsat forringelse af den danske lønkonkurrenceevne – skønnes en stigning i **industrieksporten** på 2½ pct. i 2010 og 4½ pct. i 2011 efter et anslået fald på 12 pct. i 2009. Den **samlede eksport** af varer og tjenester ventes at vokse reelt med 2¾ pct. i 2010 og 3¾ pct. i 2011 efter et anslået fald på næsten 9 pct. i 2009.

Vendingen af udviklingen i efterspørgslen vil føre til en vending af udviklingen i **importen** af varer og tjenester, som efter et anslået reelt fald på 11½ pct. i 2009 skønnes at vokse med 3¾ pct. i 2010 og 4 pct. i 2011.

Overskuddet på **betalingsbalancen** anslås at blive 48¾ mia. kr. i 2009. I både 2010 og 2011 skønnes overskuddet at blive omkring 42 mia. kr. eller 2½ pct. af BNP.

På baggrund af vurderingen af dansk økonomi skønnes et underskud på de **offentlige finanser** på 3,0 pct. af BNP i 2009 og 5,5 pct. af BNP i 2010. I 2011, der blandt andet beror på beregningstekniske forudsætninger om finanspolitikken med baggrund i 2015-planen, skønnes et offentligt underskud på 4,4 pct. af BNP. De store offentlige underskud er en konsekvens af den økonomiske krise og lempelserne af den økonomiske politik. Danmark forventes at komme ind i EU's procedure for uforholdsmæssigt store underskud i løbet af 2010.

Det skønnes, at den **strukturelle saldo** (som er korrigeret for konjunkturernes bidrag og midlertidige udsving i blandt andet pensionsafkastskat og olieindtægter) er i underskud med ca. ½ pct. af BNP i 2009. I 2010 øges det beregnede strukturelle underskud til godt 1½ pct. af BNP, navnlig som følge af yderligere lempelse af finanspolitikken. Med de beregningstekniske forudsætninger, der er lagt til grund for finanspolitikken i 2011, er der beregnet et strukturelt underskud på ca. 1¼ pct. af BNP. Konsolideringen af de offentlige finanser på knap ½ pct. af BNP fra 2010 til 2011 skal ses i sammenhæng med et forudsat fald i de offentlige investeringer efter det ekstraordinært høje niveau i 2009 og 2010 og den gradvise indfasning af finansieringselementerne i skattereformen.

Den offentlige **ØMU-gæld** udgjorde 26¾ pct. af BNP ved udgangen af 2007 og ventes øget til 46½ pct. af BNP i 2011. Den offentlige **nettogæld**, der inddrager både aktiver og passiver, ventes at udgøre godt 6 pct. ved udgangen af 2011.

Finanspolitikken er ekstraordinært lempelig i 2009 og 2010. Aktivitetsvirkningen fra finanspolitikken – inklusive virkningen af frigivelsen af SP-midlerne og udbetaling af selvpensioneringskonti i 2010 – skønnes til 1,3 pct. af BNP i 2009 og 0,9 pct. af BNP i 2010. I 2011 skønnes finanseffekten ud fra de nævnte beregningstekniske forudsætninger om finanspolitikken til -0,4 pct. af BNP. Finanspolitikken i 2011 fastlægges først i slutningen af 2010.

I øvrigt

Yderligere oplysninger kan fås hos:

Afdelingschef Jakob Hald, tlf. 33 92 40 63,

Kontorchef Martin Nygaard Jørgensen (prognosen), tlf. 33 92 41 38

Udviklingen i statens og de samlede offentlige finanser er omtalt nærmere i *Budgetoversigt 3*, december 2009, som kan læses her.

Bilag

Tabel 1. Nøgletal

Tabel 2. Sammenligning med *Økonomisk Redegørelse*, august 2009

Tabel 1						
Nøgletal						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stigning, pct.						
Realt BNP	3,4	1,7	-0,9	-4,3	1,3	1,6
Handelsvægtet BNP i udlandet	3,2	2,7	1,3	-4,3	0,7	0,7
Eksportmarkedsvækst (industrivarer)	8,9	7,6	2,0	-10,9	3,6	6,1
Lønkurrenceevnen i samme valuta	-1,1	-3,1	-4,3	-4,7	-1,7	-0,7
Industrieksport i faste priser	4,7	1,1	2,6	-12,3	2,6	4,5
Timeløn (DA's StrukturStatistik)	3,6	4,1	4,6	3,3	2,7	2,5
Forbrugerprisindeks	1,9	1,7	3,4	1,4	2,0	1,7
Kontantpris på enfamiliehuse	21,6	4,8	-3,7	-14,0	1,5	0,5
Eksportpriser, varer	4,4	1,9	6,9	-5,1	2,0	1,7
Importpriser, varer	3,5	2,8	6,5	-5,9	1,2	1,3
Bytteforhold, varer	0,8	-0,9	0,4	0,9	0,8	0,4
Timeproduktiviteten i private byerhverv	1,9	0,0	-3,0	-0,8	5,5	2,2
Real disp. indkomst, husholdninger ¹⁾	3,0	0,1	0,7	2,2 ²⁾	5,2	2,2
Arbejdsmarked						
Arbejdsstyrke (1.000 personer)	2.893	2.944	2.953	2.931	2.914	2.910
Beskæftigelse (1.000 personer)	2.783	2.866	2.902	2.830	2.759	2.755
- heraf i privat sektor	1.958	2.043	2.089	2.004	1.926	1.921
- heraf i offentlig forvaltning og service	826	823	813	826	833	834
Beskæftigelse (ændring, pct.)	2,1	3,0	1,2	-2,5	-2,5	-0,1
Ledighed (1.000 personer)	109	78	52	101	155	155
Ledige i pct. af arbejdsstyrken	3,8	2,7	1,8	3,4	5,3	5,3
Ledige i pct. af arbejdsstyrken, EU-def.	3,9	3,8	3,3	5,0	6,9	6,9
Obligationsrenter, valutakurs						
10-årig statsobligation (pct. p.a.)	3,8	4,3	4,3	3,6	3,9	4,0
30-årig realkreditobligation (do.)	5,1	5,4	6,1	5,4	5,6	5,8
Effektiv kronekurs (1980=100)	102,0	103,2	105,9	107,8	108,5	108,5
Betalingsbalance og udlandsgæld						
Vare- og tjenestebalancen, mia. kr.	51,9	41,3	46,7	51,7	50,8	52,3
Betalingsbalancen (do.)	48,6	25,0	38,0	48,8	42,1	42,9
Do. i pct. af BNP	3,0	1,5	2,2	2,9	2,4	2,4
Nettofordring på udlandet, mia. kr.	-30,9	-118,9	-152,6	-93,0	-50,4	-7,1
Do. i pct. af BNP	-1,9	-7,0	-8,8	-5,6	-2,9	-0,4
Offentlige finanser						
Offentlig saldo, mia. kr.	82,3	80,6	59,8	-50,3	-94,4	-79,0
Do. i pct. af BNP	5,0	4,8	3,4	-3,0	-5,5	-4,4
Off. bruttogæld (ØMU gæld), mia. kr.	509,6	453,2	580,3	643,2	721,5	828,2
Do. i pct. af BNP	31,2	26,8	33,4	38,5	41,8	46,4
Skattetryk, pct. af BNP	49,8	49,1	48,3	47,5	46,7	46,9
Udgiftstryk (do.)	50,6	50,0	50,9	56,4	57,9	56,8

1) Den korrigerede indkomst, jf. tabel 3.1.
2) Inkl. SP-udbetalingen er indkomststigningen i 2009 6,0 pct.

Tabel 2

Sammenligning med vurderingen i august af skønnene for 2009 og 2010 samt skøn for 2011 på udvalgte områder

	2009		2010		2011
	Aug.	Dec.	Aug.	Dec.	Dec.
Realvækst, pct.					
Privat forbrug ¹⁾	-3,7	-4,7	2,8	2,4	2,4
Samlet offentlig efterspørgsel	2,3	2,4	2,1	2,4	-0,4
- heraf offentligt forbrug ¹⁾	1,4	1,6	1,0	1,0	1,0
- heraf offentlige investeringer	14,8	12,6	15,3	18,4	-15,0
Boligbyggeri	-10,6	-17,8	-3,6	-6,2	1,5
Faste erhvervsinvesteringer	-9,2	-11,1	-1,0	-4,6	4,2
I alt endelig indenlandsk efterspørgsel	-3,2	-4,3	1,7	1,0	1,7
Lagerændringer (pct. af BNP)	-0,7	-1,4	0,2	0,6	0,1
I alt indenlandsk efterspørgsel	-3,8	-5,7	1,9	1,7	1,8
Eksport	-7,4	-8,8	0,4	2,8	3,7
- heraf industrieksport	-13,0	-12,3	1,4	2,6	4,5
Samlet efterspørgsel	-5,1	-6,8	1,4	2,1	2,4
Import	-9,2	-11,5	2,2	3,7	4,1
- heraf vareimport	-12,1	-13,5	3,0	2,7	3,6
BNP	-3,0	-4,3	1,0	1,3	1,6
Bruttoværditilvækst	-2,4	-3,8	0,8	1,4	1,5
- heraf i private byerhverv	-3,5	-5,7	0,9	1,6	2,5

- 1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i resurseforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

Tabel 2 (fortsat)					
Sammenligning med vurderingen i august af skønnene for 2009 og 2010 samt skøn for 2011 på udvalgte områder					
	2009		2010		2011
	Aug.	Dec.	Aug.	Dec.	Dec.
Ændring i 1.000 personer					
Arbejdsstyrke, i alt	-20,2	-22,4	-28,1	-17,3	-3,3
Beskæftigelse, i alt	-73,6	-71,6	-73,0	-71,0	-4,1
- heraf i den private sektor	-84,3	-84,3	-78,0	-78,0	-5,0
- heraf i offentlig forvaltning og service	10,7	12,7	5,0	7,0	0,9
Ledighed	53	49	45	54	0
Stigning, pct.					
Eksportpriser, varer	-6,1	-5,1	1,9	2,0	1,7
Importpriser, do.	-5,2	-5,9	1,1	1,2	1,3
Bytteforhold, do.	-1,0	0,9	0,8	0,8	0,4
Kontantpris for enfamiliehuse	-14,0	-14,0	0,0	1,5	0,5
Forbrugerprisindeks	1,4	1,4	2,0	2,0	1,7
Timeløn	3,5	3,3	3,1	2,7	2,5
Real disponibel indkomst, privat sektor	0,8	0,9	4,7	3,1	1,5
Real disponibel indkomst, husholdninger	3,1 ²⁾	2,2 ³⁾	4,4	5,2	2,2
Timeproduktiviteten i priv. byerhverv	1,5	-0,8	5,9	5,5	2,2
Pct. p.a.					
Rente 1-årigt flekslån	2,6	2,5	2,7	2,3	3,1
Rente, 10-årig statsobligation	3,6	3,6	3,9	3,9	4,0
Rente, 30-årig realkreditobligation	5,4	5,4	5,6	5,6	5,8
De centrale balancestørrelser					
Betalingsbalancesaldo	20,6	48,8	13,7	42,1	42,9
Offentlig saldo	-33,5	-50,3	-86,3	-94,4	-79,0
Ledighed (1.000 personer)	105	101	150	155	155
Eksterne forudsætninger					
Handelsvægtet, BNP-vækst i udl., pct.	-4,3	-4,3	0,7	0,7	0,7
Eksportmarkedsvækst, pct.	-11,6	-10,9	2,0	3,6	6,1
Dollarkurs (kr. pr. dollar)	5,4	5,4	5,2	5,0	5,0
Oliepris, USD pr. td.	60,7	61,9	71,4	80,3	84,5
Oliepris, kr. pr. td.	329,1	331,3	374,5	403,1	424,2

2) Inkl. SP-udbetalingerne var stigningen i 2009 i august 6,5 pct.
3) Inkl. SP-udbetalingerne er stigningen i 2009 nu 6,0 pct.